

Huvudman

Jämtlands Gymnasieförbund
831 82 Östersund

Beslut

Datum 2024-12-10
Dnr SI 2023:6450
Sida 1 (8)
Aktbilaga 30

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Jämtlands Gymnasium Bräcke i Bräcke kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 1 december 2023.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jämtlands Gymnasieförbund att senast **måndag den 16 juni 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande bedömning och betygsättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Jämtlands Gymnasieförbund inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Jämtlands Gymnasieförbund ska vidta följande åtgärder

Bedömning och betygsättning

1. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om den lärare som bedriver undervisningen saknar legitimation ska betyg beslutas tillsammans med en legitimerad lärare. Denna lärare får inte vara rektorn. Om läraren undervisar i ett yrkesämne, saknar legitimation och har en tidsbegränsad anställning, ska betyg beslutas tillsammans med legitimerad lärare. Huvudmannen ska inkomma med signerad betygs katalog för kurser som är betygsatta läsåret 2024/25 (3 kap. 16 § skollagen och 8 kap. 1 och 1 c §§ gymnasieförordningen (2010:2039)).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser timplan, undervisning, lärande samt arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:6450) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde hösten 2023 en tillsyn av Jämtlands Gymnasium Bräcke i Bräcke kommun. Skolinspektionen beslutade den 1 december 2023 att förelägga Jämtlands Gymnasieförbund att senast den 19 juni 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande timplan, undervisningstid, lärarledd undervisning, bedömning och betygsättning samt apl.

Jämtlands Gymnasieförbund har den 18 juni 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har begärt in en skriftlig komplettering och en kompletterande intervju har hållits med rektorn och representant för huvudmannen. Huvudmannen har getts möjlighet att yttra sig över den tjänsteanteckning som upprättades i samband med intervjun.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Jämtlands Gymnasieförbund har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpits.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Bedömning och betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen den 16 februari 2024 haft en genomgång med samtliga rektorer i förbundet om regelverket för betygsättning. Jämtlands gymnasieförbunds skriftliga instruktioner för betygssättning har även uppdaterats och synliggjorts för personal. Skolenheten har även jobbat med bedömning och betygsättning på konferens-tid. Andra insatser är Skolverkets digitala kompetensutveckling "Mötesplats gymnasieskola" med fokus på betyg och betygsättning samt en

föreläsning "Bedömning, betyg och reviderade kursplaner" som rektorn och de flesta av lärarna deltagit på. Även underlag som "Betyg och provning" (kommentarer till Skolverkets allmänna råd) har använts på skolenheten.

Av huvudmannens redovisning framgår även att för att säkerställa att resultat av nationella prov särskilt beaktas vid betygssättningen har lärarlagen gemensamt gått igenom betygsunderlagen och lärare sambedömer med andra lärare på skolan samt med kollegor från andra skolor. Huvudmannen uppger vidare att sambedömning sker i de flesta ämnen och i alla ämnen där nationellt prov ingår. Inför betygssättning genomförs även betygskonferenser. Vad gäller kursen matematik 1a, uppger rektorn att skolan läsåret 2023/24 har haft en annan undervisande lärare i matematik än läsåret 2022/23 och att denne erhållit hjälp av en annan lärare som är behörig i matematik inför betygssättningen. Rektorn säger att hen även har deltagit på möten och betygskonferenser.

Huvudmannen uppger att undervisande lärare utan legitimation beslutade om betyg tillsammans med en legitimerad lärare under vårterminen 2024. Av inkommen betygskatalog för läsåret 2023/24 och intervju med rektorn framgår dock att när det gäller kursen idrott och hälsa 1 saknas underskrift av undervisande lärare, som är olegitimerad. Betyget har den 29 april 2024 enbart signerats av en legitimerad lärare som enligt Skolverket inte är behörig att undervisa i ämnet. Det framgår även av betygskatalogen att när det gäller kursen svets grund har undervisande lärare den 13 maj 2024 signerat betygskatalogen. Den undervisande läraren är visstidsanställd och saknar lärarlegitimation.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 14 och 15 kap. 22 §§ skollagen i dess lydelse före den 15 juli 2022 framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med lagar och andra författningar och att betyg ska sättas på varje avslutad kurs.¹

Av 3 kap. 16 § skollagen och 8 kap. 1 och 1 c §§ gymnasieförordningen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av

¹ 15 kap. 22 § skollagen har en ny lydelse sedan den 15 augusti 2022 genom lag 2022:147. Bestämmelsen i dess nya lydelse ska emellertid tillämpas för första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

rektorn. Om betyg ska sättas i ett yrkesämne och yrkesläraren saknar legitimation måste läraren vara anställd utan tidsbegränsning för att ensam få sätta betyg.

Av 15 kap. 25 a § skollagen i dess lydelse före den 15 juni 2022² och 8 kap. 3 § gymnasieförordningen framgår att syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen. Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det nationella provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att Jämtlands gymnasieförbund i stora delar följer Skolinspektionens förelägganden kring bedömning och betygssättning och att tidigare konstaterade brister har avhjälpats.

Av inkommen betygskatalog framkommer dock att i betygskatalogen för kursen idrott och hälsa 1, saknas signatur från undervisande lärare. Detta är en brist. Av betygskatalogen framkommer även att läraren som undervisade i ämnet svets själv signerat betygskatalogen trots att läraren saknar legitimation och hade en visstidsanställning. Även detta är en brist. För att en olegitimerad yrkeslärare själv ska få signera betygskatalogen krävs att yrkesläraren har en tillsvidareanställning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Jämtlands gymnasieförbunds verksamhet vid Jämtlands Gymnasium, Bräcke uppfyller inte författningarnas krav vad gäller vem som beslutar om betyg. Det finns därför skäl att förelägga Jämtlands gymnasieförbund att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

² 15 kap. 25 a § skollagen har en ny lydelse sedan den 15 augusti 2022 genom lag 2022:147. Bestämmelsen i dess nya lydelse ska emellertid tillämpas för första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Områden utan konstaterade brister

Timplan, undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att kurserna svenska 2 och 3 samt engelska 6 ingår i timplanens gymnasiegemensamma ämnen för elever på Bygg och anläggningsprogrammet som påbörjat sina gymnasiestudier från och med höstterminen 2023. Av timplanen framgår även hur många undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om för varje kurs och att utbildningen omfattar 2 720 undervisningstimmar.

Av scheman för samtliga klasser i årskurs 1, 2 och 3 framgår vilken lärare som är schemalagd och undervisar i respektive kurs. Det framgår även att svenska 2 och engelska 6 ligger på egna schemapositioner och att den schemalagda undervisningstiden motsvarar timplanen. Av inkomna scheman framgår även att ingen elev läser matematik 2a detta läsår.

Huvudmannen uppger att undervisningen i svenska 2 och 3 utgår från gällande ämnesplan. Huvudmannen uppger att det säkerställs genom att dessa ämnen numera finns med i timplanen där svenska 2 läses under år 2 och svenska 3 läses under år 3, istället för att såsom tidigare läsas parallellt under samma lektioner.

I huvudmannens kompletterande redovisning framgår att det finns elever som har betyg i både svenska 2 och 3 under vårterminen 2024. I den kompletterande intervjun med rektorn och representant för huvudman framkommer att parallellläsningen av svenska 2 och 3 är en rest av ett tidigare upplägg och att det numera är justerat eftersom svenska 2 läses i årskurs 2 och svenska 3 i årskurs 3. Rektorn uppger vidare att hen tror att någon eller några elever erhållit betyg i någon av kurserna efter provning.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Av 2 kap. 15 § skollagen framgår att en legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1-3.

Av 15 kap. 11 § skollagen framgår att utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges.

Av 16 kap. 3 § skollagen och 4 kap. 23 § gymnasieförordningen i dess lydelse före den 1 januari 2024³ framgår att ett yrkesprogram ska innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Yrkesprogrammen ska därför innehålla kurserna svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3 och engelska 5 och 6. En elev på ett yrkesprogram får välja bort kurserna svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3 och engelska 6.

Av 16 kap. 17 § skollagen framgår att utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier.

Av 16 kap. 18 § skollagen framgår att eleverna har rätt till ett minsta antal undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Den garanterade undervisningstiden för elever på yrkesprogram som omfattar 2 800 gymnasiepoäng är 2 720 undervisningstimmar. För elever som har valt bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt 3 § minskas den garanterade undervisningstiden i motsvarande omfattning.

Av 16 kap. 21 § skollagen och 1 kap. 4 § gymnasieförordningen framgår att varje ämne ska ha en ämnesplan. Av Skolverkets ämnesplan för ämnet svenska i gymnasieskolan framgår att kursen svenska 2 bygger på kursen svenska 1 medan kursen svenska 3 bygger på kursen svenska 2.

Av 3 kap. 4 § gymnasieförordningen framgår att det ska finnas ett schema för läsåret eller kortare tid som innehåller uppgifter om samtliga undervisningspass och lärare.

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen i dess lydelse före den 1 januari 2024 framgår att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa för hur eleven fått sin garanterade undervisningstid.

Av 4 kap. 24 § gymnasieförordningen i dess lydelse före den 1 januari 2024 framgår att en elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). En elev som följer ett utökat program har rätt till garanterad undervisningstid utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 18 § skollagen.

³ 4 kap. 22-24 §§ gymnasieförordningen har nya lydelse sedan den 1 januari 2024 genom 2023:654. Bestämmelserna i deras nya lydelse ska emellertid tillämpas för första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att Jämtlands gymnasieförbund har följt Skolinspektionens förelägganden när det gäller timplan, undervisning och lärande och att tidigare konstaterade brister har avhjälpats. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har förstärkt rutinerna genom att upprättat ett dokument som används som underlag för bedömning av om handledare på arbetsplatsen är lämplig samt har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget. Huvudmannen har även bifogat en förteckning över handledare. Huvudmannen uppger att apl-ansvarig lärare har intervjuat handledare och gjort bedömningen av lämplighet utifrån det framtagna bedömningsunderlaget.

Av huvudmannens redovisning framgår att då det gäller betygsättningen av kurser där apl ingår, har huvudmannen utvecklat nya rutiner för hur de kunskaper som eleven visat under apl beaktas vid betygsättningen. Vidare framgår att skolan har reviderat skolans apl-dokument med tydligare bedömningsunderlag. Det centrala innehåll som genomförs på apl presenteras i de dokument som används vid trepartssamtalen och i dokumentet finns även bedömningspunkter som baserats på det centrala innehållet i de kurser som genomförs på apl. Det framkommer även att både lärare, elev och handledare deltar i bedömningen.

Huvudmannen uppger att elever i årskurs 1 och 2 vid läsårsstart informeras om årskursens upplägg i stort, syfte och innehåll för respektive kurs samt apl där det ingår. I början av vårterminen förbereds eleverna med information och förberedande kurser inför apl samt genomgång av apl-dokument där centralt innehåll och bedömning ingår.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare i gymnasieskolan fortlöpande ska informeras om elevens utveckling.

Av 3 kap. 15 § skollagen framgår att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen.

Av 16 kap. 16 § skollagen andra stycket skollagen framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Av 4 kap. 12 och 14 §§ gymnasieförordningen framgår att det arbetsplatsförlagda lärandet ska uppfylla de krav som finns för utbildningen. För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

I förarbetena till tidigare reformer av utbildningen i gymnasieskolan, prop. 1990/91:85 s. 102, framhölls att den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen skall planeras och genomföras med utgångspunkt i de utbildnings- och undervisningsmål som fastställs. Den skall ske under ledning av en för uppgiften kvalificerad handledare som arbetsplatsen tillhandahåller. Det ankommer på skolhuvudmannen att försäkra sig om handledarens kvalifikation för uppgiften och att när kvalificerad handledare saknas, anordna utbildning för dessa.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att föreläggandet följts och att påtalade brister har avhjälpats. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Ellen Kalman.

Utredaren Mirja Wallström har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutgiltiga handläggning har även utredaren Ylva Ohlsson medverkat.